

A ESCOLA PROTÉXEME

ANEXO ÁS ACTIVIDADES

**DA PROPOSTA
DIDÁCTICA PARA
SECUNDARIA,
BACHARELATO,
PERSOAS ADULTAS
E EDUCACIÓN
NON FORMAL**

SAME 2016

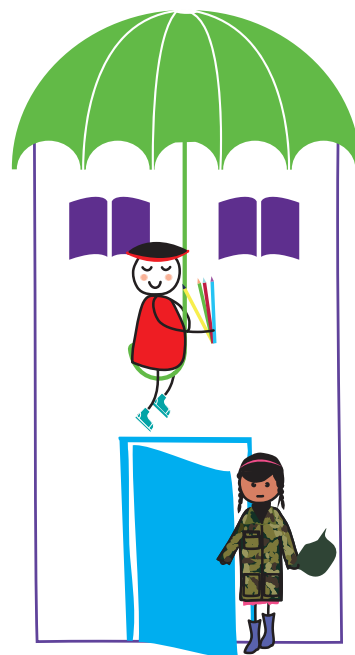

BACHARELATO

(16 a 18 anos)

Actividade 2

Construíndo
escolas
protectoras

GRUPO 1 O GRUPO ACOSADOR

Membros do grupo

.....

.....

Descrición

No debate, intentade explicar os posibles motivos que vos motivaron a levar a cabo as vosas actuacións, por exemplo: influencia dos estereotipos que hai na sociedade, unha película ou programa de televisión, o ideario dun colectivo ou banda organizada; a envexa ou sentimento de que tamén vos discriminaron noutro momento; outros que se vos ocorran...

Argumentos para o debate

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRUPO 2 O GRUPO ACOSADO

Membros do grupo

Descrición

No debate, intentade expresar sentimentos e emocións (tristura, medo, ira, indignación, resignación, soidade...) Compartide as posibles consecuencias desta discriminación: peor rendemento académico, non querer saír á rúa, ter vergoña de falar con outras persoas, etc.

Explicade como actuastes fronte a ese problema coa familia, os vossos amigos e amigas, o profesorado ou outras persoas ou colectivos. Explicade se decidistes contarllo a alguén antes e por que si ou por que non o fixestes. Outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

GRUPO 3

ALUMNADO TESTEMUÑA, QUE MIRA EN SILENCIO

Membros do grupo

Descrición

Explicade como vos sentides ao serdes testemuñas da discriminación. Intentade explicar por que non vos implicades: por medo a represalias, por indiferenza (o tema ou a persoa non vos interesa), por amizade co grupo acosador, porque pensades que non podedes facer nada de tódolos xeitos e preferides non andar con leas, non queredes estar no punto de mira no conflito porque se vos dá mal falar en público, expresaros, etc. Outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

GRUPO 4

O ALUMNADO TESTEMUÑA, QUE TOMA PARTE NO CONFLITO

Membros do grupo

Descrición

Explicade por que credes interesante e necesario implicarse no conflito: por solidaridade e interese en manter unha cultura de paz no centro, porque sodes amigos/as das persoas afectadas, porque pensades que tamén vos pode pasar algo parecido máis para adiante, porque coñecedes a persoas que poden axudar e buscades a súa colaboración e apoio para resolver o problema. Pensade nas persoas que vos poden axudar e apoiar, a quen llo contariades... outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

GRUPO 5
O EQUIPO DOCENTE

Membros do grupo

.....

.....

Descrición

Pensade en argumentos e situacións posibles: non vos derades de conta ata agora e estades moi sorprendidos coa situación creada; derádesvos conta pero criades “sonche cousas de rapaces, mellor que o resolvan por eles mesmos, verás como aprenden...”; derádesvos conta e xa tiñades tomado algunhas medidas (dialogar coas partes implicadas, pór sancións, establecer novas normas, informar ás familias e ás autoridades, etc.). Pensade en que papel podedes tomar neste mesmo momento de mediación e papel a adoptar trala resolución do conflito para cumprir pactos e establecer normas de convivencia no futuro, pedir axuda ou recursos a personalidades ou institucións superiores, etc. Outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRUPO 6 O GRUPO MEDIADOR

Membros do grupo

Descrición

É un papel fundamental nesta dinámica. Non xulgedes, non impoñades sancións, non aconselledes, non dedes vós as solucións. Manter a confidencialidade e non contedes segredos que vos teñan contado antes, excepto en temas moi graves. Traballade todo o tempo para que as decisións que poidan tomar as outras partes sexan equitativas. Intentade que todo o mundo exprese sentimentos e comparta os seus puntos de vista a través de preguntas amables, non acusadoras. Tendes que identificar intereses de tódalas partes e crear opcións para facilitar pactos que xeren novas situacións de paz (non impor). Cando haxa colectivos moi enfadados, respectade ese sentimento, intentando acougar os ánimos pouco a pouco.

Parabenizade e valorade a sinceridade. Intentade conseguir compromisos por tódalas partes e que sexan valoradas por todo o grupo. Preocupádevos por igual polos intereses de tódalas partes. Outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

GRUPO 7

A FAMILIA DOS ACOSADOS

Membros do grupo

Descrición

Amosade a vosa opinión sobre o suceso, compartindo emocións, sentimentos e valoracións. Valorade o papel que adoptastes pola vosa parte ao decatarvos dos sucesos: se cadra non crestes ao voso/a fillo/a; tirásteslle importancia ao asunto pensando que é un tema que poden resolver por eles mesmos para aprenderen a xestionar as súas relacións ou conflitos. Pensade se ides propor algún tipo de sanción ou reparación do dano a outras partes. Falade sobre as responsabilidades que credes que teñen outras partes no conflito, valorando se se levaron a cabo ou non. Proponde posibles compromisos de futuro para que esta situación non se volva dar. Outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

GRUPO 8

A FAMILIA DOS ACOSADORES

Membros do grupo

Descrición

Amosade a vosa opinión sobre o suceso, compartindo emocións, sentimentos e valoracións. Decidide se ides xustificar dalgunha maneira a actuación dos/as vosos/as fillos/as. Pensade se ides propor algún tipo de sanción pola vosa parte ou reparación do dano. Falade sobre as responsabilidades que credes que teñen outras partes no conflito, valorando se se levaron a cabo ou non. Valorade o papel que adoptastes pola vosa parte ao saber dos sucesos.

Proponde posibles compromisos de futuro para que esta situación non se volva dar.

Argumentos para o debate

GRUPO 9

OUTROS MEMBROS DA COMUNIDADE: FAMILIAS EN XERAL, AXENTES TITORES, COMERCIANTES DA ZONA, VECIÑOS E VECIÑAS...

Membros do grupo

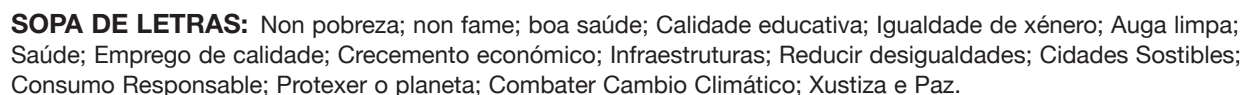
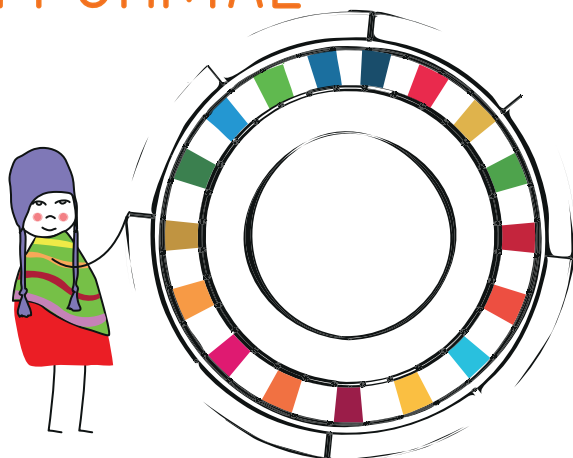
Descrición

Pensade en se a situación proposta require dunha implicación comunitaria no ambiente. Por exemplo, se o feito é moi grave, os axentes titores (ou persoas especializadas da policía en situacións relacionadas coa infancia e a adolescencia) poden tomar parte no asunto avisadas por algunha das partes (o centro educativo, as familias, as testemuñas, etc.). Se as situacións de discriminación ocorren no espazo público, as persoas dos arredores poden decidir se tomar parte ou non no asunto (veciños e veciñas, comerciantes a pé de rúa ou na porta do centro educativo, etc.). As familias do alumnado do centro educativo poden acabar coñecendo a situación ao seren testemuñas ou por información recibida dos seus fillos/as e poden decidir tomar parte ou non no asunto. Outras cuestións que se vos ocorran.

Argumentos para o debate

A ruleta das oportunidades

Actividade 2

Póñome na túa pel

© ActionAid

Role playing nenos soldado

En Serra Leoa, recrútanse nenos para seren usados como soldados.

SULUKU KAMARA: naceu en Kakonhi, aldea ao norte de Serra Leoa, é da tribu limba. Aos 9 anos, foi recrutado como neno soldado. Terceiro de sete irmáns. Antes de ser recrutado el maillos seus 6 irmáns ían á escola e despois das aulas axudaban nos traballos da granxa, plantando arroz, cacahuetes, patacas doces, madioca e chiles picantes. Cando tiña tempo libre, ía ao río canda os seus irmáns a pescar e logo xogaban ao fútbol. O que máis lle gusta nesta vida é xogar ao fútbol. O seu amigo Lamin e o seu irmán Alimamy foron asasinados por tentaren escapar.

Despois de 6 anos combatendo como neno soldado foi levado ao centro Saint Micel de rehabilitación e hai unhas semanas conseguiu regresar á súa aldea con gran alegría da súa familia.

YAKUMBA E N'MAH: os pais campesiños de Suluku, teñen 7 fillos. No tempo da guerra un día os soldados entraron na escola e recrutaron aos seus fillos, aínda que algúns tentaron fuxir, foron asasinados, como o seu fillo Alimamy.

BOSS: xefe militar durante os 3 meses de adestramento de Suluku para ser preparado para loitar como soldado e portar unha arma.

© Ayuda en Acción

2

A educación das nenas

Paquistán ten unha das maiores poboacións do mundo sen escolarizar (7,3 millóns de nenos e nenas en 2008) e gasta en armas sete veces máis que nas escolas primarias. É o 6º país máis poboado do mundo con 180 millóns de habitantes. Cando as nenas cumpren certa idade deixan a escola para iren traballar e/ou colaborar nas tarefas do fogar. En Paquistán o 90% das mulleres experimenta violencia doméstica e máis de mil mulleres por ano son vítimas de asasinatos “por honra”.

As nenas adoitan sufrir casamentos forzados. Paquistán está considerado o terceiro país máis perigoso do mundo para as mulleres. Alí viven as amigas Saima e Aysha.

SAIMA: ten 10 anos, vive nas aforas de Sibbi, cidade da rexión de Baluchistán, Paquistán. A familia dela posúe un modesto negocio familiar onde venden produtos agrícolas no mercado da cidade. O seu pai está enfermo e moi feble, mentres súa nai traballa nunha fábrica téxtil.

AYSHA: é a gran amiga de Saima, ten 10 anos e moitas dificultades para ir á escola. Traballan nunha fábrica de alfombras onde chegan a traballar ata 20 horas por día, 7 días á semana. Durmir, comer, traballar, todo o fan nun só lugar.

MAYA: ten 16 anos e é a irmá maior de Saima, tivo que deixar os estudos ao ter que atender o posto no mercado do seu pai e ten un elevado coeficiente intelectual. Debido á súa idade, os pais están a preparar para ela un matrimonio forzado.

PERVEZ: irmán maior de Saima, 20 anos, traballa nun call center en Quetta, a capital da rexión e el si que puido seguir estudando.

RIFAN E SHALINI, PAIS DE SAIMA: pai Rifan: é un doente crónico e aínda que recibe tratamento adecuado, ás veces séntese feble e ten que coidarse moito, non pode atender o posto de verduras como el quixera; nai Shalini: ademais de axudar no posto do mercado, traballa unhas horas na fábrica téxtil, o seu día a día é esgotador. Esfórzanse moito para que os seus fillos e fillas poidan seguir estudando, pero a súa situación é moi complicada.

3

Siria: a educación en países en conflito

Siria sentía orgullo da calidade das súas escolas. Os últimos 3 anos foron terribles pola guerra e os bombardeos.

FÁTIMA: ten 11 anos, vive en Idlib, Siria, a súa cidade foi bombardeada, incluíndo os hospitais e as escolas. Para ir ao colexio ela non leva a súa cabeza cuberta co “hiyab” (pano), aínda que é moi habitual, como no resto do mundo árabe.

A súa escola viuse moi afectada polos bombardeos.

É a filla do mestre da aldea, bótalle unha man na preparación da aulas, encantaríalle poder estudar e ensinar tal como fai seu pai. Bota moito de menos á súa nai.

SABAH: pai de Fátima, ficou viúvo hai 2 anos, mestre de escola, tivo que buscar alternativas para poder seguir dando clases, a miúdo na rúa, con tablóns improvisados a modo de encerado e as nenas e nenos sentados no chan, sempre e cando non haxa perigo polos bombardeos.

Colabora con ONG internacionais para conseguir a reconstrución da escola.

AHMAD E LINA: avós de Fátima, ela mailos seu pais fóronse a vivir cos seus avós cando morreu súa nai.

Os avós seguen a cultivar a horta nos arredores de Idlib, xa que é unha terra moi fértil: algodón, cereais, olivas, figos, uvas, tomates, sementes de sésamo. Atópanse a unha altitude de 600 metros sobre o nivel do mar.

ROBERT: ten 12 anos: é británico e o fillo do médico que chegou a Idlib tralo conflito, a través dunha ONG. Aínda que o seu pai podería pagar outra escola aposta porque Robert coñeza a realidade de Siria, coverteuse en inseparable de Fátima.

PAUL: pai de Robert e médico británico chegou a Siria hai un ano con motivo da guerra, a través da súa ONG. Intimou moito con Sabah xa que pasan bastantes ratos xuntos parolando e a traballar.

4

Emerxencias: terremoto Nepal, abril 2015

Entre as cuestións fundamentais está que o nenos e nenas poidan continuar coa súa educación no prazo máis breve posible.

RAJIV: (significa Flor de Loto Azul): ten 14 anos, vive nunha aldea próxima a Katmandú, coa súa nai, os seus 3 irmáns (el é o maior) e os seus avós paternos. O seu pai faleceu no terremoto.

Despois do terremoto de abril de 2015 a súa escola foi destruída. Aínda que estiveron 5 semanas sen aulas, distintos organismos uníronse para organizar centros temporais de aprendizaxe, e proporcionáronlles material escolar. Gustaríalle ser médico.

RANI: (significa raíña): nai de Rajiv, viúva, ten 4 fillos. Cando casou foi vivir canda a familia do seu marido, recaíndo sobre ela todo o traballo do fogar. Dende os 14 anos non volveu á escola, pero quere que os seus fillos teñan máis oportunidades ca ela, polo que se esforza para que sigan estudando, aínda que cada vez é máis difícil, sobre todo coa súa filla Nirmala de 12 anos. Aínda que non está ben visto en tódolos fogares, Rani realiza traballos esporádicos fóra de casa, nunha fábrica téxtil de yute.

BRAHMA (creador do universo) e **CHANDRA** (lúa): irmán e irmá pequenos de Rajiv, de 7 e 9 anos respectivamente. Aínda ten pesadelos co terremoto, pasaron moito medo, Chandra estivo perdida case un día enteiro.

Encántalle ir á escola e facer quebracabezas de letras, que lles agasallaron cooperantes da ONG que axuda á reconstrución.

NIRMALA: 12 anos, irmá de Rajiv, ten outros 3 irmáns, 2 máis pequenos e o máis vello Rajiv. Axuda moito na casa coas tarefas domésticas e coidando dos seus irmáns e avós que cada vez van máis vellos. Ás veces tamén ten que axudar na horta familiar.

Cada vez é máis difícil ir tódolos días á escola e facer as tarefas, o seu pai axudábaa cos deberes, xa que el estudou ata a maioría de idade.

GANESH E INDIRA: avó e avoa de Rajiv. Viven cos seus netos e a súa nora viúva. Vivir nas aforas de Katmandú permitíulles seguir mantendo seu pequeno horto onde

cultivan para o seu consumo en agricultura de subsistencia.

A súa casa viuse afectada polo terremoto pero reconstruírona coa axuda da familia e dos veciños.

BHESH: 34 años, tío de Rajiv, militar de profesión, traballou duramente en Katmandú durante as semanas seguintes ao terremoto, vivindo momentos moi duros. Axuda economicamente e apoia en todo o que pode á súa irmá viúva, Rani, e a súa familia.

Anexos para ampliación

Xeral, a partir de 15 anos

<http://www.unesco.org/new/es/education/themes/leading-the-international-agenda/efareport/the-report-and-efa/>

Nenos soldado: Suluku o neno soldado

https://obrasocial.lacaixa.es/deployedfiles/obrasocial/Estaticos/pdf/Coop_Internacional/Sensibilizacion/Sulukku_es.pdf

Paquistán

A educación en Paquistán está atrasada con respecto á de moitos outros países. O país ten o **segundo índice máis alto de nenas e nenos que non asisten á escola** –5,1 millóns– e mesmo así, durante esta década reducíuse o investimento do PIB en educación do 2,6% ao 2,3%.

Segundo relatorios da UNESCO, 15 millóns de nenas e nenos menores de 14 anos en todo o mundo que deberían de estar na escola, traballan a tempo completo. Cada ano 10 millóns de nenas deixan os seus estudos para se converteren en esposas nunha idade temperá e xamais regresan á escola. Millóns máis son vítimas de explotación sexual comercial. 23 millóns de nenos vense privados da educación. Así mesmo, a taxa de asistencia á escola é maior entre os nenos ca entre as nenas. A situación é crítica en moitos casos: falta de economía, locais en ruínas; ou perigosas, falta de baños, electricidade, cadeiras, mesas, crises humanitarias recorrentes, entre outras.

Siria

Máis da metade dos 57 millóns de nenos non escolarizados vive en países afectados por conflitos. “O sistema educativo en Siria está a cambalear polo impacto da violencia (...) Siria amosábase orgullosa da calidade das súas escolas. Agora está a ver como o logrado durante anos retrocede rapidamente”, *UNICEF Siria*.

Máis de **1.500 escolas** están a ser usadas como **refuxios para desprazados**. Por outra banda, por mor da grave situación de inseguridade, **moitos pais e nais recean agora de mandar os fillos e fillas ao colexio**. “Estar na escola fai que os nenos se sintan seguros e protexidos e dá aos pais esperanzas sobre o futuro dos seus fillos (...) Por iso, tantos pais sinalan a educación como a súa máxima prioridade”.

Unha crise encuberta: conflitos armados e educación

<http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/gmr2011-summary-es.pdf>

Nepal

En abril de 2015, o pequeno país de Nepal viuse asolado por un fortísimo terremoto que provocou **máis de 7.000 mortos e unha gran destrución de vivendas e infraestruturas**. Isto trouxo como consecuencia unha gran crise humanitaria que se viu condicionada pola inaccesibilidade de moitas zonas do país, incluíndo o acceso e asistencia ás escolas e colexios. Ao cal hai que engadir que Nepal é un dos países máis pobres e menos desenvolvidos do mundo.

Cando acontece unha catástrofe destas magnitudes, un dos obxectivos principais das autoridades é conseguir devolver a normalidade á poboación. Entre as cuestións fundamentais está que o nenos e nenas poidan continuar coa súa educación no prazo máis breve posible.

<https://www.msf.es/noticia/2015/nepal-tres-meses-despues-del-terremoto>